BİR KALE VE BİR SÖYLENCE:
ESKİ ÇAĞLARDAN BİR AÇIK HAVA TAPINAĞI VE MORESUR KUTSAL ALANI

Doç. Dr. Serkan ERDOĞAN

Nazmiye ilçe merkezinin 18 km güneydoğusunda yer alan Aşağı Doluca (Harik) Kalesi, Urartu Krallığı'nın bölge üzerinde dominant güç olduğu Demir Çağı'na ait pek çok izi bünyesinde barındırmaktadır. Kale yerleşiminin en göze çarpan açık hava tapınağı olarak değerlendirilen yapıdır. Buradaki açık hava tapınağının form ve yapılış tekniğinin yerel özellikler taşıdığı belirlenmiştir. Söz konusu açık hava tapınağının yerel mimari özelliğini, önünde bir platformun yer aldığı kayalara oyulmuş oluklu sunak ile arkasında yükselen kaya fasadı oluşturmaktadır. Demir Çağı'na tarihlenmesi gereken bu kült yapısının en yakın paraleli, 100 km batısında yer alan Hozat yakınlarındaki Masumu-Pak açık hava tapınım alanıdır. Muhtemelen yerel bir kült ile ilişkili bu tapınım alanının bulunduğu kayalık, "Moresur" adı verilen bir kutsal bir mekân ile aynı yerde yer alır. Söylenceye göre Moresur (Kırmızı Yılan)'a ev sahipliği yapan söz konusu kayalık tepe, hastalıkları sağalttığına inanılan yerel kutsal mekânlardan biridir. Otantik bir mitolojik örgüye sahip Moresur söylencesi, karakterleri ve simgeleriyle Eski Önasya ve Akdeniz kültürlerinin çeşitli inançsal unsurlarıyla önemli bağlantılar içerir. Hemen kuzeyinde bulunan termal suyun şifa verici yanıyla ilişkilendirilen Moresur, antik çağlardan beri kültürel bir devamlılığa işaret eden kutsal bir alan olma niteliğini koruduğu düşünülmektedir.